

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 524)

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/764)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K.K. Gn. Md. 07/101-86/05770

19.11.1990

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığımıza arz Bakanlar Kurulunca 24.10.1990 tarihinde kararlaştırılan "Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ekte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Yıldırım Akbulut

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Cumhurbaşkanının gözetim ve desteğinde, Başbakanlığa bağlı bir kurum olduğu halde, personel statüsü bakımından Cumhurbaşkanlığı personelinin veya Başbakanlık personelinin bağlı olduğu hükümler dışında bulunmaktadır.

Başbakanlığa bağlı diğer kuruluşlar gibi kadro karşılık gösterilmek kaydıyla sözleşmeli eleman çalıştırma imkânı bulunmadığından akademik görev ve sorumlulukları bulunan Yüksek Kurum ve bağlı kuruluşları personeli genel hükümlere tabidir.

Bu durum, nitelikli personel temininde sıkıntı yarattığı gibi, yetişmiş personelin imkânları daha iyi olan kurumlara gitmelerine yol açarak Kurum hizmetlerini menfi yönde etkilemekte, ilerisi için de bir ümit vermemektedir.

Kurum hizmetlerinin kalifiye personelle yürütülmesini sağlamak amacıyla hazırlanan bu Tasarı ile kurum ve bağlı kuruluşlarında belli kadrolar karşılık gösterilmek kaydıyla sözleşmeli statüde personel istihdamı öngörülmekte ve burada çalışan memurlara fazla çalışma ücreti ödenbilmesi mümkün kılınmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu madde ile Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek kurumu ve Bağlı kuruluşlarında; başkan, başkan yardımcısı, genel sekreter, kurum ve merkez sekreteri ve daire başkanı kadroları karşılık gösterilmek suretiyle, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine bağlı olmaksızın sözleşmeli personel istihdam edilebilmesi öngörülmektedir. Bununla birlikte, bu görevlerde çalıştırılacak

olanlarda yükseköğrenim şartının aranacağı ve anılan kişilerin derece yükselmeleri bakımından 657 sayılı Kanununun 68 inci maddesinde ortaya konan esaslara tabi oldukları ayrıca belirtilmektedir.

Türk Tarih Kurumu Basımevinde genel hükümlere göre işçi statüsünde personel çalıştırılabilmesine imkân tanıyan hükmün aynen muhafaza edildiği değişiklikte, kurum ve bağlı kuruluşlarında çalışan memurlara da 3056 sayılı Kanununun 31 inci maddesinde öngörülen fazla çalışma ücretinin yarısının ödenebilmesi mümkün kılınmaktadır.

2876 sayılı Kanununun 97 nci maddesinin (c) bendine getirilen tadilat sonucu sözleşmeli statüye geçecek olan Yüksek Kurum ve bağlı kuruluş başkan ve başkan yardımcılarının ücretlerinin tespitini Başbakanlığa bırakan mezkûr 97 nci maddenin (b) bendinin ikinci alt bendi hükmü de, mükerrerliğe meydan verilmemesi amacıyla yeniden düzenlenmektedir.

Madde 2. — Yürürlük hükmüdür.

Madde 3. — Yürütme hükmüdür.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/764

Karar no. : 160

22.2.1991

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca 19.11.1990 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 21.11.1990 tarihinde Komisyonumuzca havale edilen "Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 20.2.1991 tarihli 43 üncü birleşiminde Hükümeti temsilen Devlet-Bakanı Cemil Çiçek'in Başkanlığında Maliye ve Gümrük Bakanlığı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin katılmasıyla incelenip görüşüldü.

Tasarı ile; Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun, hizmetlerini daha iyi yürütebilmesi için kurum ve bağlı kuruluşlarında belli kadrolar karşılık gösterilmek kaydıyla sözleşmeli statüde kalifiye personel istihdamının sağlanması ve burada çalışan memurlara fazla çalışma ücreti ödenebilmesi amaçlanmaktadır.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde; sözleşmeli personel istihdamının giderek yaygınlaştığı, bu durumun bazı eşitsizlikleri de beraberinde getirdiği, bu konuya 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun genelinde çözüm aranması gerektiği, Anayasa Mahkemesi kararları açısından da değerlendirmenin yapılmasında fayda olacağı gibi, görüş ve eleştirilere, Hükümet adına verilen cevaplarda şu anda birçok kurumda sözleşmeli personelin istihdam edilmekte olduğu ve özellikle Başbakanlığa bağlı birimlerde sözleşmeli statüde olmayan çok az kurumun kaldığı bunlardan birinin de Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu olduğu, kalifiye personel istihdamı için sözleşmeli personel çalıştırmanın artık zaruret haline geldiği, bunun

elbetteki giderek genişlemesinde hizmetin gereklerine göre hareket edileceği, tasarı ile getirilen sözleşme hükmünün Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği sözleşmeli personel mevzuatıyla ilgisinin olmadığı, yapılacak olan sözleşmenin kendi içinde güvencesinin de bulunacağı, bu cümleden olmak üzere sözleşmenin kadro karşılık gösterilmek suretiyle yapılacağını belirtmekle bu eleştirilere cevap verilmiş olduğu şeklindeki açıklamalarından sonra tasarının tümü Komisyonumuz üyelerince de benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Çerçeve 1 inci maddenin (c) bendinde yer alan "daire başkanı" ibaresinden sonra "Şube Müdürü" ibaresi eklenmiş ve madde bu değişikliklerle,

Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeler aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Yusuf Bozkurt Özal</i>	<i>Hazım Kılıç</i>
Malatya	Ankara
Sözcü	Kâtip
<i>Reşit Ülker</i>	<i>Mehmet Seven</i>
İstanbul	Bilecik
<i>Mehmet Deliceoğlu</i>	<i>Nihat Türker</i>
Adıyaman	Afyon
<i>Ömer Okan Çağlar</i>	<i>Hilmi Ziya Postacı</i>
Aydın	Aydın
	Karşı oy yazım ektedir.
<i>A. Şamil Kazoğlu</i>	<i>Sait Ekinci</i>
Bolu	Burdur
<i>Ayhan Uysal</i>	<i>Ünal Akkaya</i>
Çanakkale	Çorum
<i>Muzaffer Arıcı</i>	<i>İsmail Şengün</i>
Denizli	Denizli
<i>Mehmet Kahraman</i>	<i>Erol Zeytinoglu</i>
Erzurum	Eskişehir
<i>A. Aykon Doğan</i>	<i>Etem Cankurtaran</i>
Isparta	İçel
İmzada bulunamadı.	Karşı oy yazım eklidir.
<i>Birgen Keleş</i>	Mahmut Alınak
İzmir	Kars
Karşı oy yazım eklidir.	İmzada bulunamadı.
<i>Cemal Seymen</i>	<i>Mustafa Şahin</i>
Nevşehir	Kayseri
Karşı oy yazım eklidir.	
<i>Şevki Göğüsger</i>	<i>Mustafa Dinek</i>
Kırşehir	Konya

Ali Talip Özdemir
Konya

Mahmut Özlürk
Niğde

Şakir Şeker
Sivas

Enis Tütüncü
Tekirdağ

Karşı oy yazım ekte.

Sümer Oral
Manisa

İmzada bulunamadı.

Birsel Sönmez
Niğde

Zeki Çeliker
Siirt

Tevfik Ertüzün
Zonguldak

İmzada bulunamadı.

KARŞI OY YAZISI

Tasarının gerekçesinde belirtilen amaç ve ihtiyaca itiraz etmemekle birlikte, bu ihtiyaca çözüm bulmak için sözleşmeli statüde personel istihdamı uygulamasını Anayasaya aykırı bulmaktayız ve bu gerekçelerin Anayasaya aykırı düzenlemelere meşruiyet kazandırmayacağı görüşündeyiz.

Bilindiği üzere Anayasanın 128 inci maddesi: “Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslı ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.

Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.” demektedir.

Bu maddede belirtilen “Memurlar ve diğer kamu görevlileri”nin statüleri, nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile ve diğer kanunlarda gösterilmiş ve düzenlenmiştir. Bunlara aykırı düzenleme memurlar ve diğer kamu görevlileri dışında yeni bir çalışan türü öngörmektedir.

Anayasanın 128 inci maddesi karşısında, genel yönetim ilkelerine göre yükümlü olunan kamu hizmetlerinin gerektirdiği temel ve sürekli görevler ancak memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür. Temel, aslı ve sürekli olmayan kamu hizmetlerinde memurlar ve diğer kamu görevlileri dışında kimselerin çalıştırılabilmesi mümkündür. Çünkü, Anayasanın 128 inci maddesinin sözünü ettiği “diğer kamu görevlisi” sözleşmeli personel, sözleşmeli personel de “diğer kamu görevlisi” değildir.

Yönetimin objektif kurallara dayanmayan göreceli takdiriyle başarılı-başarısız sayılan, yıllık çalışma süresi böylece uzatılan, “iş”e dönüştürülen “görev”den yönetimin istediği zaman çıkarılan, yönetime tam anlamıyla bağımlı kılınan sözleşmeli personelin, görevde kalmak ve ücretini artırmak için her şeyi göze alması, her baskıya katlanması kaçınılmazdır.

Bu düzenleme öncelikle (Anayasa Mahkemesinin 22.12.1988 gün ve E. 1988/5, K. 1988/55 sayılı kararı)nda da ifadesini bulan bu gerekçelerle Anayasanın 128 inci maddesine aykırıdır.

Ayrıca, asfî ve sürekli görev yapan bu tür çalışanların hak ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerini belirleyecek sözleşmenin usul ve esaslarını takdir ve tespit yetkisinin kanunla düzenlenmek yerine Bakanlar Kuruluna devredilmesi de hem Anayasanın 128 inci maddesinin ikinci fıkrasına, hem de yasama yetkisinin devredilmezliğini hüküm altına alan Anayasanın 7 nci maddesine açıkça aykırıdır.

İktidar, sürekli olarak Anayasaya aykırı biçimde düzenlemelerle personel rejimini bir karmaşa haline dönüştürmüştür. Bütün bu zorlamalar da göstermektedir ki; kamu personeli rejiminin ciddi bir reforma ihtiyacı vardır.

Yukarıda açıkladığımız nedenlerle Anayasaya aykırı olan bu tasarıya karşı oy kullandığımızı saygıyla arz ederiz.

20.2.1991

Cemal Seymen
Nevşehir
Hülmî Ziya Postacı
Aydın

Birgen Keleş
İzmir
Enis Tütüncü
Tekirdağ

Etem Cankurtaran
İçel

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 11.8.1983 tarihli ve 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanununun 97 nci maddesinin (b) bendinin birinci alt bendi ile (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun gereğince haklarında 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun görevlendirmeye ilişkin hükümleri uygulananlara, Yönetim Kuruluna ve yürütme kurullarına atanacak üyelere ödenecek ücretlerle, Yüksek Kurul, Atatürk Uluslararası Barış Ödülü Kurulu ve Millî Komiteye Cumhurbaşkanlığı tarafından seçilen üyelere ve bilim kurullarının asıl üyelerine ödenecek huzur hakları Yüksek Kurum Başkanının teklifi üzerine Başbakanlıkça tespit edilir.”

“c) (1) Yüksek Kurum ve bağlı kuruluşlarında başkan, başkan yardımcısı, genel sekreter, kurum ve merkez sekreteri ve daire başkanı kadroları karşılık gösterilmek suretiyle, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine bağlı olmaksızın sözleşmeli personel çalıştırılabilir. Ancak, bu görevlerde çalıştırılacaklar için yükseköğrenim yanında, Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinde belirtilen şartlar aranır.

Bu şekilde çalıştırılacakların sözleşme usul ve esasları ile ücret miktarı ve her çeşit ödemeleri Bakanlar Kurulunca tespit edilir.

Sözleşme ile çalıştırılacak personel istekleri üzerine T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilir.

Türk Tarih Kurumu Basımevinde genel hükümlere göre işçi statüsünde personel çalıştırılabilir.

(2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ve bağlı kuruluşlarında çalışan memurlara 10.10.1984 tarihli ve 3056 sayılı Kanunun 31 inci maddesinde yer alan fazla çalışma ücretinin yarısı aynı esas ve usullere göre ödenir.”

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 11.8.1983 tarihli ve 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanununun 97 nci maddesinin (b) bendinin birinci alt bendi ile (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun gereğince haklarında 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun görevlendirmeye ilişkin hükümleri uygulananlara, Yönetim Kuruluna ve yürütme kurullarına atanacak üyelere ödenecek ücretlerle, Yüksek Kurul, Atatürk Uluslararası Barış Ödülü Kurulu ve Millî Komiteye Cumhurbaşkanı tarafından seçilen üyelere ve bilim kurullarının asıl üyelerine ödenecek huzur hakları Yüksek Kurum Başkanının teklifi üzerine Başbakanlıkça tespit edilir.”

“c) (1) Yüksek Kurum ve bağlı kuruluşlarında başkan, başkan yardımcısı, genel sekreter, kurum ve merkez sekreteri, daire başkanı ve şube müdürü kadroları karşılık gösterilmek suretiyle, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine bağlı olmaksızın sözleşmeli personel çalıştırılabilir. Ancak, bu görevlerde çalıştırılacaklar için yükseköğrenim yanında, Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinde belirtilen şartlar aranır.

Bu şekilde çalıştırılacakların sözleşme usul ve esasları ile ücret miktarı ve her çeşit ödemeleri Bakanlar Kurulunca tespit edilir.

Sözleşme ile çalıştırılacak personel istekleri üzerine T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilir.

Türk Tarih Kurumu Basımevinde genel hükümlere göre işçi statüsünde personel çalıştırılabilir.

(2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ve bağlı kuruluşlarında çalışan memurlara 10.10.1984 tarihli ve 3056 sayılı Kanunun 31 inci maddesinde yer alan fazla çalışma ücretinin yarısı aynı esas ve usullere göre ödenir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi, aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi, aynen kabul edilmiştir.

